3 VRAGEN AAN

ROMANA VREDE

INTERVIEW: YVON VAN APELDOORN I FOTO: BETE VAN MEEUWEN

Je bent acteur, schrijver, documentaire- en theatermaker, maar een grotezaalvoorstelling regisseren, zoals nu bij *The Story of Travis*, deed je nog niet eerder. Hoe bevalt het?
"Ik vind het fantastisch, ik werk met een cast van hele mooie getalenteerde mensen. Ik weet niet of alle regisseurs dat hebben, maar ik word echt verliefd op mijn acteurs, als ik ze zie spelen en werken. Mensen die naar zich laten kijken, de kwetsbaarheid daarvan... Acteurs zijn gewoon héle mooie mensen, daar kom ik nu achter. Terwijl ik zelf al heel lang acteur ben. Ik zie het nu, als regisseur, pas echt. Maar misschien is het gewoon deze cast, dat kan ook. Het was een heel fijn maakproces. We vormen met vijf vrouwen het artistieke team. Ellen Tjon A Meeuw en Samora Bergtop van Well Made Productions zijn de grondleggers van het 'Travis-testimonium'– dit is al het vierde stuk dat ze maken over hetzelfde thema. Esther Duysker schreef de tekst, geïnspireerd op het beroemde stuk *A Raisin in the Sun* van Lorraine Hansberry, over een zwarte familie in Chicago. En Alida Dors maakt als artistiek directeur van Theater Rotterdam de productie mogelijk en is de choreograaf van de voorstelling."

***The Story of Travis* bevraagt 'the burden of the Black dream'. Wat betekent dat?**
"Ik vind 'burden' eigenlijk te zwaar klinken. Het gaat over de hopes and dreams die je familie voor je heeft. Dat kan voelen als een soort verantwoordelijkheid. Hoofdpersoon Travis verliet als tiener zijn geboortestad Chicago en bouwde na enige omzwervingen een leven op in Amsterdam. Aan het eind van zijn leven reist hij terug naar Chicago en blikt hij tijdens een bezoek aan het familiegraf terug op zijn jeugd en zijn leven. Heeft hij weten waar te maken, wat zijn familie in hem zag?
Iedereen herkent het wel, in meer of mindere mate: dat je het gevoel hebt dat je moet waarmaken wat je ouders voor je hopen en waar ze alles voor hebben gegeven. Kinderen van ouders die zelf minder kansen hebben gehad, voelen dat vaak nog sterker: 'Ik moet het gaan maken, omdat mijn familie het zo zwaar heeft gehad.' Denk bijvoorbeeld aan vluchtelingen. En in het geval van Travis, aan de strijd die zijn ouders en voorouders hebben gevoerd tegen onderdrukking, ongelijkheid en racisme. Maar de voorstelling gaat niet alleen over die last, ook over de kracht van je erfgoed en over het laten horen van je eigen stem en het vinden van een plek in de wereld."

Kun je iets vertellen over jouw stijl van regisseren?
"Om het verhaal te vertellen gebruik ik meerdere levels van communicatie. In het Nederlandse toneel ligt de nadruk vaak heel erg op de tekst, met het risico dat je naar *talking heads* zit te kijken. Maar we zijn lichamen, mensen in de ruimte. Communicatie bestaat uit zoveel meer dan alleen taal. De kleindochter van Travis, Nola, zegt in de voorstelling: 'Soms vangen woorden niet goed wat je wil zeggen.' Woorden dekken vaak de lading niet. Dat herken ik heel erg, vanuit mijn persoonlijke situatie: mijn zoon Charlie is autistisch en praat niet. Maar hij communiceert wél; er zijn aanrakingen, bewegingen, blikken, er zijn zoveel manieren om duidelijk te maken wat je voelt, anders dan met taal.
Ik werk dus niet alleen met de taal van Esther, maar ook met muziek, dans, beweging, decor en licht. De voorstelling communiceert op heel veel lagen. Dat is ook de kracht van Theater Rotterdam, met een choreograaf als artistiek leider. Ze bevraagt in haar voorstellingen het tekstttheater, door vanuit meerdere disciplines te werken. Geen *talking heads*, maar theater met mensen die mens zijn."

Het door NRC met vijf sterren bekroonde *The Story of Travis* is op 13 april te zien in de Stadsschouwburg Groningen. Zie ook blz. 11.